

Preek van Kees de Graaf
Eerst lezen: Marcus 9:33-50
Tekst: Marcus 9:43-48

Tekst:

*“43 Als je hand je op de verkeerde weg brengt, hak hem dan af: je kunt beter verminkt het leven binnengaan dan in het bezit van twee handen naar de Gehenna te moeten gaan, naar het onblusbare vuur.**

*44 45 Als je voet je op de verkeerde weg brengt, hak hem dan af: je kunt beter kreupel het leven binnengaan dan in het bezit van twee voeten in de Gehenna geworpen worden.**

46 47 En als je oog je op de verkeerde weg brengt, ruk het dan uit: je kunt beter met één oog het koninkrijk van God binnengaan dan in het bezit van twee ogen in de Gehenna geworpen worden, 48 waar de wormen blijven knagen en het vuur niet dooft”.

Geliefden in de Heer,

Het volgende citaat is afkomstig van Andries Knevel, coryfee van en bekende programmamaker bij de E.O.:

“Kun je met ‘de hel’ omgaan? Ik denk in toenemende mate, van niet. Onlangs zei iemand me: er zijn drie mogelijkheden, of je gelooft in de hel en dat betekent dat je permanent psychiatrisch moet worden opgenomen, want de gedachte dat familieleden daar naartoe gaan is een niet te verdragen gedachte; of je gelooft in de hel en je hebt je baan opgegeven om dag en nacht langs de huizen te gaan om de mensen te waarschuwen; of je gelooft in de hel, maar omdat de eerste twee dingen bij jou niet plaatsvinden, geloof je er diep in je hart niet in. Ik heb mijn baan niet opgegeven en ben niet psychiatrisch opgenomen. Kan ik dus leven met de afschuwelijke werkelijkheid van de permanente marteling van vrienden, bekenden en familieleden, en dat ook nog voor altijd? Nee, dat kan ik niet meer, en ik vraag me af hoe ik dat ooit heb gekund.” Tot zover Andries Knevel.

Is die gedachte van Andries niet heel begrijpelijk? Slaat de schrik ons ook niet om het hart als wij aan de hel denken? Niemand onder ons ontkomt aan deze gedachte in een tijd als deze waarin de secularisatie als een uitslaande brand haast niet meer te stoppen lijkt. Die brand is heel dichtbij gekomen. Velen haken af. Vrienden, familie, kinderen. Die breken met Christus. Het is geen vanzelfsprekende zaak meer (als het dat ooit geweest is) dat je kinderen in de voetstappen van het (jouw) geloof gaan.

In CV Koers las ik onlangs:” De kerk in Nederland staat voor grote uitdagingen. Honderden kerkelijke jongeren in ons land stappen elke maand uit de kerk. Ruim 90 procent van de jongeren in Nederland heeft helemaal geen contact meer met een kerkelijke gemeenschap. Veel van de jongeren die nog wel binnen de muren van de kerk komen, vervelen zich. Als we het CBS mogen geloven, zullen de meeste kerken rond 2040 zo’n beetje leeggestroomd zijn. Tieners lijken te stemmen met hun voeten...”

Weet U wat de grondfout in die gedachte van Andries over de hel is? Een gedachte trouwens die bij ons allemaal zomaar kan opkomen. Dat is niet alleen het feit dat deze redenering onschrijftuurlijk is. Als dat het enige zou zijn, dan kunnen we dit constateren en overgaan tot de orde van de dag. Nee, de fout zit’ m hierin dat we het voortdurend hebben over het eeuwige

zielenheil van *anderen*. Vrienden, bekenden, familie. Maar dat is hier(en elders) in de Bijbel niet de bedoeling.

Soms krijgen we door onze ongelovige familieleden, vrienden of kennissen de vraag voorgelegd: ‘Dus jij denkt dat als ik mij niet bekeer, dat ik dan naar de hel ga?’ Dat is best een lastige vraag.

Een vraag met een grote valkuil. Want voor je het in de gaten hebt ga je op de rechterstoel van God zitten. En daar zijn wij totaal niet capabel voor. We zijn er ook niet toe gerechtigd. We trekken een broek aan die ons veel en veel te groot is. Ik kom daar straks op terug.

De tekst wijst ons een andere weg. Het gaat niet om anderen maar om mij persoonlijk. Het gaat om mijn hand en mijn voet en om mijn oog die mij op de verkeerde weg kan brengen en mij uiteindelijk in de hel kan doen belanden.

In plaats van het woord ‘hel’ lezen we in NBV het woord ‘Gehenna’. Dat woord is nu onvertaald gelaten. In het Grieks lezen we ‘géënnan’. Van oorsprong is het een Aramees woord. In voorgaande vertalingen (NGB en SV) werd dit vertaald door het woord ‘hel’. Dat is hier m.i. ook de bedoeling. Nu is de vertaling minder confronterend geworden en moet eerst uitgelegd worden wat dan met ‘Gehenna’ bedoeld wordt.

Maar goed, het woord Gehenna is afgeleid van de naam van het smalle, rotsachtige Dal van Hinnom (Hebreeuws: *Gej Hinnom*, afgekort van גיא בן הינום, *Gej Ben-Hinnom*, het dal van de zonen van Hinnom), dat ten zuiden van Jeruzalem ligt. Tijdens het koningschap van Salomo en ook van Manasse werd in dit dal de afgod Moloch vereerd. Men bracht aan deze god zelfs kinderoffers onder zang en dans. (1 Koningen 11:7). De eerstgeboren kinderen werden levend in het vuur geworpen. De Heer noemt deze praktijken een gruwel en werd woedend op Salomo en Manasse.

Later werd het de plaats waar vuilnis werd verbrand. Afval, vuil en lijken van dieren en zware, door iedereen verachte, criminelen werden geworpen in het vuur van Gehenna, ofwel het Dal van Hinnom. Alles wat in dit dal in het vuur werd geworpen werd volledig vernietigd en verbrand. Het vuur bleef altijd, dag en nacht, branden en werd brandend gehouden met behulp van fosfor. Op grote afstand kon je de geur al ruiken.¹

Velen hebben vandaag een beeld van Jezus als alleen maar een vriendelijke en zachtmoedige man, iemand die mensen graag over de bol aait, iemand die alleen maar bemoedigd en troost en waar je vertrouwelijk mee om mag gaan. Bij hem mag je helemaal jezelf zijn. Hij veroordeelt je nooit en staat niet klaar met een opgestoken vinger, zo van ‘dat mag niet’. Een echte (kinder) vriend en kameraad.

Hoe waar ook veel van die kwalificaties over Jezus mogen zijn, tegelijkertijd is er niemand in het N.T. die zoveel over de hel praat als juist Jezus². Hij tekent de hel als een plaats die echt bestaat en die een reële bedreiging vormt voor Zijn volgelingen en waar Hij hen met de

¹ In het O.T. staat de aardse berg Sion, de aardse stad Jeruzalem model voor de hemel. Op gelijke wijze staat het aardse dal Hinnom model voor de hel.

² In allerlei vormen spreekt Jezus over de hel; expliciet zoals hier en op andere plaatsen zoals bijv Mat 10:28; Mat. 23:15; Mat. 23:33. Soms ook impliciet zoals in Mat 8:12; Mat. 13:42,50; Mat 22:13; Mat. 24:51,(de plaats van het gewezen en tandengeknars); Het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen in Mat 25:30. Zie voorts Luc. 13:28; Luc. 16:25,26

grootste nadruk voor waarschuwt. We moeten meteen maar stellen: dat doet Hij uit pure liefde. Hij wil niet dat we daar terecht komen.

Als er een drukke verkeersweg voor jouw huis loopt dan waarschuw je jouw kind toch: ‘Kijk toch uit bij het oversteken, pas op dat je niet wordt overreden’!. Als er een diepe sloot achter je huis ligt dan zeg je tegen je kind: ‘Ga niet spelen bij die sloot in want je valt erin en verdrinkt’!. Zolang een kind nog klein is, dan zet je er een beschermend hek voor zodat jouw kind niet de weg op kan of in de sloot kan lopen. Maar kinderen worden volwassen. Er komt een tijd da je kinderen er zelf opuit trekken en zelf moeten leren op te passen voor de gevaren. Maar je blijft wel waarschuwen. Dat doe je toch uit liefde voor je kinderen. En Jezus zou geen Jezus zijn als Hij geen oog zou hebben voor de gevaren die ons bedreigen en Hij ons niet zou waarschuwen.

Nee, het ontkennen van het bestaan van de hel is ten diepste liefdeloosheid, hoe vreemd dit ook klinkt. Deze ontkenning doet afbreuk aan de ernst van de grootste catastrofe die de mensheid ooit getroffen heeft: onze val in de zonde.

Ik merk dat de laatste jaren twee dingen parallel lopen. Er wordt in christelijk Nederland steeds minder over de hel gesproken. Parallel daarmee wordt er ook steeds minder over het begrip ‘zonde’ gesproken. U begrijpt dat als deze twee begrippen aan erosie lijden, dat dit niet zonder gevolgen blijft voor een ander begrip nl. ‘genade’. Hoe minder zonde besef er is, hoe oppervlakkeriger, goedkoper, ook de genade zal worden³. Terwijl er toch heel duur voor betaald is.

Hoe dan ook, het bestaan van een hel past niet bij God die Liefde is, zegt men. Dit zo formuleren is hetzelfde als wanneer iemand zegt: onze regering kan nooit een *goede* regering genoemd worden zolang er nog gevangenen zijn in ons land.

Nu is het nogal heftig wat Jezus hier zegt. Het gaat om het afhakken van ledematen en het uitrukken van ogen. Dan denk je aan lijfstraffen. Die kennen wij hier in het Westen niet meer. Daarom spreekt wat hier staat iets minder tot onze verbeelding. Hoewel, in sommige landen waar de islamitische wetgeving, de z.g. Sharia, geldt, worden ook vandaag nog lijfstraffen toegepast.

Ten tijde van Jezus, in het Romeinse rijk waren lijfstraffen heel gewoon. Ledematen werden afgehakt als je bijv. gestolen had. Deze woorden van Jezus zag men in het leven van elke dag om zich heen werkelijkheid worden. Geen wonder dat deze woorden keihard binnenkomen bij de volgelingen van Jezus. Er was natuurlijk een groot verschil met een lijfstraf. Die werd door anderen (de overheid) toegepast. Hier gaat het om zelfverminking, een niet een klein beetje ook. Een verminking die je hele leven zichtbaar blijft en waarvan je ook je hele leven de nadelige gevolgen van zult ondervinden. Een hand, een voet en een oog, zijn heel belangrijk. We verzorgen ze: we hebben manicuren, pedicuren en opticiens om onze handen en voeten en ogen de best mogelijke verzorging te geven. Maar wie zal zijn hand of voet of oog (vrijwillig) willen missen?

Dan moet er toch wel een goede reden zijn waarom Jezus hier maar niet advies geeft maar zelfs een uitdrukkelijk bevel: Als je hand of je voet je op een verkeerde weg brengt: hak hem af! Of: ruk dat oog uit als het je op een verkeerde weg brengt!. Ga over tot amputatie!

³ Zie voor een nadere uitwerking Rom. 5:20. Let op: dit mag niet leiden tot wat er staat in Rom 6:1 e.v.

Er staat: als het je op een verkeerde weg brengt. Dat moet je niet opvatten als een verkeerde afslag nemen. Je zit in de auto en je bent verdwaald maar gelukkig brengt je navigatie apparatuur je snel weer op de goede weg. Nee, de betekenis van het hier in het Grieks⁴ gebruikte werkwoord is veel sterker. Je moet zien te voorkomen dat je op een weg terecht komt die *onomkeerbaar* naar de afgrond voert. Je rijdt rechtstreeks de afgrond in en je breekt in geestelijk opzicht je nek, gaat ten gronde en je belandt uiteindelijk in de hel..

Nogmaals: waarom gebruikt Jezus hier deze heftige taal? Laten we eens naar het tekstverband kijken.

Als we naar het verband kijken dan kunnen we het gedrag van de leerlingen van Jezus en met name dat van de twaalf met één woord omschrijven: tunnelvisie. Dat woord komen we laatste tijd nogal vaak tegen in de rechtspraak. Denk bijv. maar eens terug aan de Puttense moordzaak. De rechters kunnen zo overtuigd zijn van hun eigen gelijk dat iemand een bepaalde moord moet hebben gepleegd, dat ze geen oog meer hebben voor aanwijzingen, ja zelfs bewijs, die het tegendeel aantonen. Iemand kan dan zo maar onschuldig levenslang de bak indraaien.

Van zo'n tunnelvisie was bij de volgelingen van Jezus nu ook sprake. Jezus⁵ en ook Johannes de dooper⁶ hadden meermalen verteld over het komende Koninkrijk van God. De volgelingen wisten het zeker: Jezus, de beloofde Messias, gaat op naar Jeruzalem en vandaar uit gaat Hij Zijn Koninkrijk op aarde vestigen. En wij, wij worden heel belangrijk in dat Koninkrijk. Ministersposten zijn voor ons weg gelegd! Als je jezelf heel belangrijk gaat vinden, dan druk je alle andere dingen opzij. Van afzien en lijden wil je niet meer horen.

Jezus kondigde⁷ tot drie keer heel nadrukkelijk aan dat Hij eerst moest gaan lijden, bespot en gezeseld worden, veroordeeld en ter dood gebracht *moest* worden aan het kruis. Maar dat komende lijden, ze hoorden het wel maar toch drong het maar niet tot ze door, ze begrepen het niet⁸. Ze zaten gevangen in een tunnelvisie. De vraag wie van hen de belangrijkste, de grootste zou worden in dat Koninkrijk, dat was de vraag die hen vrijwel uitsluitend bezig hield⁹.

Gelovigen vandaag kunnen ook lijden aan een tunnelvisie. Als je zegt: Ik leef vanuit de overwinningsgedachte. Jezus heeft de overwinning behaald. De satan, de zonde, heeft nu geen macht meer over mij. Dan zeg je dingen die op zichzelf waar zijn. Maar denk dan maar niet dat je geen dagelijkse zonden meer hebt en daar geen strijd¹⁰ meer tegen hebt te voeren¹¹. Zonden waarvoor je elke dag vergeving mag vragen. Je geloof wordt je hele leven lang beproefd¹². Je vorming tot burger van het Koninkrijk gaat je hele leven lang door. Reken er maar mee dat er nog veel beproevingen en lijden¹³ op je weg kan komen. De strijd tegen de zonde gaat tot de laatste snik door. Als je dat wegwimpelt dan lijdt je aan een tunnelvisie. Dat kan fatale gevolgen hebben. De zonde kan je zo maar inpakken. Je kunt verschrikkelijk teleur

⁴ In het Grieks 'skandalidzein'

⁵ Zie Mat. 11:12 Mat. 12:28

⁶ Zie Mat. 3:2

⁷ De z.g. drie lijdensaankondigingen, zie hiervoor Marc. 8:31;9:31;10:33,34. Zie ook Marc. 9:12

⁸ Zie Marc. 9:32

⁹ Zie Marc. 9:35 en Marc. 10:37

¹⁰ Zie Luc. 13:24; I Tim 1:18; 6:12 Judas:3;

¹¹ Zie Rom 7:23-25

¹² Zie I Petr. 1:7

¹³ Zie I Petr. 2:20-25

gesteld worden in God. Je ego kan zo maar een alles overheersende rol gaan spelen. Een voetbal elftal dat in de rust al denkt gewonnen te hebben, komt in de tweede helft vaak op de koffie. Pas als het laatste fluit signaal klinkt is de eind overwinning een feit. Tot die tijd is het hard werken geblazen, vaak met veel pijn en verdriet. Als je gelooft is het gelukkig wel zo dat je die strijd niet in eigen kracht hoeft te voeren. Gelukkig, de uitkomst van die strijd is nooit in gevaar. Te midden van die strijd vindt je troost en rust bij God. Hij zal ervoor zorgen dat je veilig thuis komt.

Ja die tunnelvisie had kwalijke gevolgen. Jezus stond vlak voor de laatste etappe, vlak voor de voorlaatste week van Zijn optreden, Zijn opgang naar Jeruzalem waar Hij zou gaan lijden en sterven. Je zou het zo kunnen zeggen: naarmate dat lijden dichterbij kwam en Jezus daar steeds nadrukkelijker over sprak, ging het met het geloof van zijn volgelingen steeds meer bergafwaarts. Totdat er straks niemand meer zou overblijven en ze allemaal gevlucht waren. (Zie Marc. 14:50)

Dat was zojuist al gebleken in 9:18 ev. Er was daar een jongen die door een boze geest werd bezeten. De leerlingen konden deze boze geest niet uitdrijven. Jezus riep vertwijfeld uit: *‘Wat zijn jullie toch een ongelovig volk, hoe lang moet ik nog bij jullie blijven, hoe lang moet ik jullie nog verdragen?’*¹⁴.

Het ontbrak de leerlingen aan geloof en daardoor ook aan gebedskracht om zieken te kunnen genezen¹⁵. Ze waren met heel andere dingen in hun hoofd bezig. De vraag vooral wie van hen de belangrijkste is¹⁶. De leerlingen hadden duidelijk een eigen agenda.

Die grootheidswaanzin drukte alles en iedereen opzij. Het leek meer op: *‘Opzij, opzij, wij hebben een vreselijke haast’*. In dat streven naar de top, in dat gediend willen worden in plaats van te dienen, was voor kinderen geen plaats¹⁷. Wat stellen die nou voor?

Die grootheidswaanzin drukte ook die man die demonen uitdreef (9:38) met een jaloers oog opzij. Johannes zegt: *“Die man wil ons niet volgen, hij is niet van de kerk, dan mag dat toch niet?”*. *“Wij, wij zijn u wel gevolgd en hebben alles prijs gegeven”* zei Petrus al eerder¹⁸.

Maar Jezus zegt: *“Laat die man begaan, wees in een tijd van lijden en afwijzing niet jaloers op anderen maar wees blij met elke vorm van steun die je kunt krijgen. Ook al is het maar een beker water die je te drinken krijgt omdat jullie bij Mij horen”* (9:41).

Jezus zegt: *“Iedereen telt mee in mijn Koninkrijk .Ik heb speciaal oog de kleintjes. De kleintjes, dat zijn niet alleen maar de kinderen. Maar het is ook de onaanzienlijke”*¹⁹. Iemand die veel minder hard loopt dan jij. Iemand die veel minder actief is dan jij. Iemand waar jij de neus voor ophaalt. Iemand die in jouw oog maar weinig geloof heeft en maar een beetje mee sukkelte aan de rand van de gemeente. Zoals die man die wel in Jezus gelooft en demonen uitdrijft maar geen kerklid is. Of die eenvoudige die niet meer te bieden had dan een glas water aan de apostelen, toen ze twee aan twee rondtrokken.

¹⁴ Zie Mar. 9:19

¹⁵ Zie Marc. 9:29

¹⁶ Zie Marc. 9:34

¹⁷ Zie Marc 9:36,37 en vooral 10:13,14

¹⁸ Zie Mat. 19:27

¹⁹ Zie I Kor. 1:26-29

Jullie zijn zoveel bezig met je eigen belangrijke positie dat je kleintjes vergeet en ze wegdrukt. Maar ik heb mijn leven voor hen gegeven. Als je aan hen komt en ze af wilt schrijven, dan kom je aan mij. Dat neem ik zeer hoog op. Als je een van die geringen die mij geloven ten val brengt, berg je dan maar! Kruip zo ver mogelijk weg voor mijn toorn. Dan ben je beter af als je met zo'n zware molensteen om je nek in zee gegooid werd, ver weg van mijn toorn²⁰. Ja dan huiver je als je dat leest. Dat is nu typisch Jezus. Hij neemt het altijd op voor de zwakken, de kleintjes. Daar zouden wij nooit aan denken.

Het gaat hier primair om de verhoudingen binnen de gemeente. Om *alle* werkers binnen de gemeente. Dan maakt het niet uit of je predikant ouderling of diaken bent, lid van het kerkbestuur, of dat je een commissie aanstuurt of zelfs alleen maar functioneert in wat wel noemen: het ambt van alle gelovigen. Hoe snel ga je jezelf niet belangrijk vinden. Jouw agenda en jouw doelstellingen. Als het dan niet lekker loopt dan raak je al snel geïrriteerd. Je ergert jezelf aan die slappe broer of zus. Of je ergert je aan die actievelingen die altijd maar nieuwe dingen willen invoeren. Je oog wordt zomaar een jaloers oog en gunt de ander het licht in de ogen niet. Je hand wil zo maar regeren en de baas spelen over anderen. Je voet wil anderen de pas afsnijden. Er is geen groter kwaad in de gemeente dan de eerzucht. Eerzucht die jou naar de top wil brengen maar die daardoor anderen ten val brengt.

Dat wil Jezus hier nu zien te voorkomen. Daar moet hij de felste bedreigingen voor gebruiken. Hij wil dat *iedereen* in de gemeente de eindstreep haalt. De hardlopers *en* de achterblijvers. Voor ons allemaal betekent dat: geduld hebben, volharden, afzien. Dienaar willen zijn zoals Jezus. Volharden zoals Jezus. Als je een nieuwe weg inslaat, probeer dan iedereen mee te krijgen. Dan duurt het soms lang voordat je iets nieuws kunt invoeren. Dat is jammer, maar het is niet anders. Maar je hoeft niet gefrustreerd te raken, want je doet het toch voor Hem?. Als je moeite hebt met vernieuwingen; als je angst hebt, bid dan om liefde. Want liefde drijft de angst uit. Als dat gebeurt dan raak je af van je bekrompenheid en geef je anderen de ruimte.

Deze preek is niet bedoeld om schrik aan te jagen voor de hel. Jezus nodigt vriendelijk en tegelijkertijd indringend Zijn Koninkrijk binnen te gaan. Die uitnodiging die is heel royaal. Maar Hij dwingt niemand. Als je niet naar binnen *wilt*, dan dringt Hij Zijn Koninkrijk niet tegen heug en meug aan je op.

We moeten protesteren tegen de karikatuur die er vaak van de hel gemaakt wordt. Die karikatuur is godslasterlijk. Alsof er aan het einde van de tijd iemand zal staan – op min of meer dezelfde manier zoals dat op het perron van het station in Auschwitz gebeurde- die je willekeurig of naar links naar het eeuwige vuur, of naar rechts, naar de eeuwige zaligheid verwijst. Neen, de zaken liggen veel genuanceerder.

Want lezen we in Lucas 12:47,48: *'De dienaar die weet wat zijn heer wil, maar geen voorbereidingen treft en niet overeenkomstig zijn wil handelt zal veel slagen te verduren krijgen. Maar wie niet weet wat zijn heer wil en zo handelt dat hij slaag verdient, zal weinig slagen te verduren krijgen. Van iedereen aan wie veel gegeven is, zal veel worden geëist, en hoe meer aan iemand is toevertrouwd, des te meer zal van hem worden gevraagd'*.

²⁰ Zie Marc 9:42

Er is dus verschil tussen hel en hel. Er is gradatie ook in de straf²¹. Net zoals de een straks meer heerlijkheid zal bezitten dan de ander²², zonder dat dit tot jaloezie leidt. God zal nooit iemand enig onrecht aandoen.

Hoe verschillend het oordeel ook kan uitvallen, er blijft een scheidslijn²³ tussen hemel en hel die niet kan worden overschreden. Die kunnen we niet weg redeneren.

Maar waar het hier om gaat is de *eigen* verantwoordelijkheid. Vorm geen blokkade voor het behoud van anderen. Dan moet je soms diep in het eigen vlees snijden om die blokkades op te heffen. Afzien van eigen rechten ter wille van anderen.

Soortgelijke woorden als in onze tekst staan ook in Matteus 5:29 en 30. Daar staan deze woorden binnen het kader van het zevende gebod; dan gaat het over huwelijk en seksualiteit.

Onze wereld is enorm geseksualiseerd. De media dringen ons aan alle kanten de weg van de porno op. Seks en porno verslavingen liggen zo maar op de loer en velen van ons hebben er mee te worstelen. Ook dan moet je soms diep in eigen vlees snijden om er vanaf te komen. Drastische maatregelen moet je dan nemen om aan die wurgende greep te ontkomen.

Maar in alle gevallen geldt: We hoeven deze strijd niet in eigen kracht te voeren. Struikel je en val je weer in zonde, dan is dat erg. Je doet de Geest er verdriet mee. Maar je hoeft er niet in te blijven liggen. God is oneindig barmhartig. Vlucht telkens naar de schuldvergevende kracht van onze Verlosser. Zoek hulp als je vast zit in een verslaving. Ook hier geldt: samen kom je verder.

Tenslotte dit: Als je zorgen hebt over het eeuwig heil van je kinderen, je familie, je kennissen, spreek dan geen oordeel uit. Maar breng die zaak elke dag in gebed bij je hemelse Vader. Geef het over aan Hem en leg het bij Hem neer. Bij niemand is het in betere handen. We weten dat het gebed een buitengewoon sterk wapen is in de strijd om het behoud van allen die God op je weg geplaatst heeft. In de wetenschap dat hij volmaakt rechtvaardig is. Vol van liefde en genade en barmhartigheid. Allemaal mogelijk gemaakt doordat Hij het liefste had gegeven heeft voor ons behoud: Zijn Zoon Jezus Christus.

Amen.

.

²¹ Zoals Matteus zegt: Voor de steden van Tyrus en Sidon en voor de stad Sodom zal het oordeel dragelijker zijn dan voor Chorazin, voor Betsaida en voor Kafarnaum. Dit vanwege de geweldig grote tekenen die in de laatstgenoemde steden geschied zijn. Zie hiervoor Mat. 11:20-24

²² Zie o.a. I Kor. 15:41,42. Er is verschil in hemelse schittering, maar alles zal wel schitteren.

²³ Zie Lucas 16: 26: 'Bovendien ligt er een wijde kloof tussen ons en jullie, zodat wie van hier naar jullie wil gaan dat niet kan, en ook niemand van jullie naar ons kan overstreken'.

